9. Baker S., Gersten R., Lee D.-S. (2002). A Synthesis of Empirical Research on Teaching Mathematics to Low-Achieving Students. *The Elementary School Journal*, Vol. 103, No. 1. S. 51–73.
10. Simpkins P.M., Mastropieri M.A., Scruggs T.E. (2009). Differentiated Curriculum Enhancements in Inclusive Fifth-Grade Science Classes. *Remedial and Special Education*, Vol. 30, No. 5. S. 300–308.

Sadova I. I., Kalyta N. I. Technologies of individualization of the educational process and differentiated teaching in inclusive practice

In the article the system analysis of the basic technologies of inclusive education has been carried out, in particular: 1) individualization of the learning process of children with psychophysical development (with visual, hearing, speech, musculoskeletal disorders, mental retardation, attention deficit syndrome, hyperactivity disorder, autism spectrum disorders, etc.); 2) differentiated teaching, taking into account the abilities and interests of students with special educational needs, the profile of learning, used forms and methods of educational activity, the specifics of inclusive educational environment, the nature and scope of educational material. The interpretation of the concepts "individualization", "individual approach", "differentiated teaching" has been generalized, taking into account various aspects of the organization and functioning of the inclusive educational process. The importance of individualization and differentiation of education in inclusive practice by diversifying the forms, methods and means of teaching has been emphasized. It has been found out that the implementation of teaching differentiation is due to certain factors, namely: 1) different levels of knowledge of students; 2) different interests and learning styles; 3) different pace of learning (temperament), motivation; 4) differences in the assimilation of educational material; 5) coordination of traditional collective forms of education with the individual nature of learning information, etc. It has been substantiated that, firstly, modern educators admit the technologies of inclusive learning as activity tools and are ready to use the latest of them; secondly, the combination of traditional and innovative teaching technologies determines the effectiveness of the inclusive educational process, promotes the development of interests, propensities and abilities of children with special educational needs, motivates them to reveal their inner potential.

Key words: *inclusive education, children with special educational needs, technologies of individualization of educational process, differentiated teaching in inclusive practice.*

УДК 378.6:61.018.43:004:614.46
DOI https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.2.21

Саєнко М. С., Лобач Н. В., Ісичко Л. В.

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Впровадження карантинних норм у зв'язку з розповсюдженням вірусу Covid-19 спричинило перехід усіх навчальних закладів на дистанційну форму навчання впродовж найкоротшого терміну. Постала надзвичайно важлива проблема: яким чином організувати навчальний процес? Саме тоді педагоги змушені були налаштовуватися на новий для них вид роботи та швидко організовувати весь процес навчання в дистанційній формі. Але готовність навчальних закладів і педагогів до її реалізації була різною, виникали технічні проблеми – як у викладачів, так і у студентів, був відсутній адаптований навчальний матеріал, який можна використовувати дистанційно. Тобто всі учасники навчального процесу виявилися неготовими до нової форми роботи. У статті розглядається поняття "дистанційне навчання". Визначено, що елементи дистанційного навчання використовувалися ще в другій половині XX століття, а само поняття розуміється як сукупність сучасних технологій, що забезпечують освітню комунікацію між викладачем і студентом в інтерактивному режимі. Зазначено, що для якісної організації дистанційного навчання використовуються додатки Google, різноманітні освітні платформи, з метою налагодження онлайн-комунікації зі студентами – мобільні додатки Viber, Teletgram та ін. Важливими складниками дистанційного навчання, що дали можливість наблизити дистанційний формат до очного та реалізувати наявність зворотного зв'язку зі студентами та "живе" інтерактивне спілкування, стали Zoom, Google Meet, Microsoft Teams. З метою визначення проблем та особистого ставлення здобувачів вищої освіти щодо дистанційного режиму навчання під час карантину було проведено анкетування. Визначено, що існує доволі значна кількість проблем: організаційні, методичні й технічні, які потребують вирішення. Важливим є те, що про велику кількість недоліків такого навчання говорять не лише педагоги, але й самі здобувачі освіти.

Ключові слова: *дистанційна освіта, майбутні лікарі, матеріально-технічне забезпечення, інформаційно-комунікаційні технології.*

Передумови формування дистанційного освітнього середовища спостерігалися уже в другій половині минулого сторіччя. Телебачення демонструвало телевізійні уроки, розважально-пізнавальні програми, які стали підґрунтям для формування поняття "електронне освітнє середовище за особистою траєкторією навчання". Впровадження електронних засобів навчання у світі стало ще більш стрімким після того, як масового поширення набули інформаційно-комунікаційні технологій (далі – ІКТ) та розширилися можливості використання мережі Інтернет. Окремі навчальні заклади створювали свої сайти, на яких знаходилася інформація навчального змісту. Це були домашні завдання, посилання на додаткові джерела для поглибле-

ного вивчення змісту предмету, екран успішності та інше. Крім цього, у зв’язку з масовим поширенням соціальних мереж вони стали досить корисними з метою проведення індивідуальних і групових консультацій, спілкування та навчання. Поява інтерактивних смарт-дошок надала можливість викладачам робити заняття більш яскравими. Таким чином, розвиток технічних можливостей розширив творчий потенціал викладачів. Проте все це робилося з власної ініціативи педагогів і характеризувалося безсистемністю та ґрунтувалось лише на їхньому особистому ентузіазмі.

Проблеми використання сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі розглядаються вітчизняними (Н. Іщук, Г. Кєдровіч, О. Мойко, А. Ярошенко) та зарубіжними науковцями (B. Collis, I. Jung, J. Stephenson, Jef C. Verhoeven, D. Heerwegh, K. De Wit).

Теоретико-методологічні питання дистанційної освіти в медичних закладах розглядаються в роботах як вітчизняних дослідників Н. Гончарової, О. Кірсанової, А. Свєтлицького, Л. Скрипник, так і зарубіжних Jon Baggaley, D. Gill, C. Whitehead, D. Wondimagegn.

Аналіз впливу інформаційних технологій на зміст освіти вивчали: В. Биков, Т. Тарнавська Д. Швець. Дидактичні аспекти модернізації засобів навчання в умовах інформатизації розглядали А. Верлань, Л. Гризун, Н. Тверезовська, О. Балалаєва.

Мета статті – визначити поняття “дистанційне навчання”, проаналізувати проблеми та недоліки цієї форми навчання і визначити доцільність його проведення в закладах вищої медичної освіти.

Протягом досить тривалого часу, говорячи про навчання, людство мало на увазі виключно традиційне навчання та класно-урочну форму його організації. Саме за такою формою і був організований навчальний процес в Українській медичній стоматологічній академії. Проте через розповсюдження вірусу Covid-19 у березні 2020 року в усіх країнах були запроваджені карантинні заходи, в результаті чого були закриті на невизначений час усі навчальні заклади. Таким чином, усі змушені були перейти на дистанційну форму навчання.

Розглядаючи поняття “дистанційне навчання”, В. Кухаренко і В. Бондаренко визначають його як використання сучасних технологій, які здатні забезпечувати доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій [1, с. 47].

На думку А. Триндаде, дистанційне навчання передбачає таку організацію навчального процесу, коли студент навчається самостійно за розробленою викладачем програмою і віддалений від нього в просторі чи у часі, однак може вести діалог з ним за допомогою засобів телекомунікації.

Ми цілком згодні з визначенням Л. Штихно, яка стверджує, що “дистанційне навчання – це форма навчання з використанням комп’ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі” [5, с. 491].

У наказі Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р. № 466 “Про затвердження Положення про дистанційне навчання” дистанційне навчання розглядається як індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок та способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається здебільшого в умовах опосередкованої взаємодії учасників навчального процесу, які є віддаленими один від одного, у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [3].

Відповідно до Положення “Про дистанційну форму навчання” в Українській медичній стоматологічній академії [2] “дистанційною формою навчання є комплекс освітніх послуг, що надається за допомогою сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікативних технологій”. Завдання дистанційної форми навчання в академії – це забезпечення здобувачам освіти можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану та ін. Розклад занять і робочий час педагогів у дистанційному режимі відповідає розкладу навчальних занять і затвердженому навчальному календарному плану. З урахуванням технічних можливостей навчального закладу дистанційне навчання проводиться як у синхронному, так і в асинхронному режимі, з використанням дистанційних онлайн-консультацій, відеоуроків, скайп-конференцій, тестування, індивідуально-проектної діяльності тощо.

З метою успішної організації дистанційного навчання важлива роль відводиться матеріально-технічному забезпеченню освітнього процесу. Сюди ми відносимо і постійний доступ до мережі Інтернет, і наявність комп’ютерів, ноутбуків, планшетів чи смартфонів як у викладачів, так і у студентів. Важливим є те, що для того щоб викладач міг ефективно організовувати дистанційне навчання, він повинен мати високий рівень володіння ІКТ-компетентностями та методикою організації дистанційного навчання.

Уже після того, як відбулося послаблення карантину у світі, стало зрозуміло, що людство перейшло на нову стадію розвитку, в якому дистанційне навчання буде відігравати важливу роль. Тому з метою вивчення стану використання технологій дистанційного навчання на кафедрі медичної інформатики, медичної та біологічної фізики Української медичної стоматологічної академії проводилося опитування здобувачів вищої освіти щодо їхнього ставлення до дистанційного режиму навчання під час карантину. В анкетуванні взяли участь 103 студенти II–III курсів. спеціальності “Стоматологія” – 33,3 % опитаних, студенти III курсу спеціальності “Медицина” – 30,1 % опитаних, студенти II курсу спеціальності “Медицина” – 36,6 %.

За результатами опитування ми з'ясували, що інформація, яку надають їм викладачі під час дистанційного навчання, для них є основним джерелом навчальної інформації – так відповіли 73,1 % опитаних, для 17,2 % респондентів вона є додатковим джерелом навчальної інформації, адже необхідно опрацьовувати інші джерела. При цьому 67,7% студентів відповіли, що всі дисципліни, які викладаються в них, мають дистанційну підтримку.

Думки студентів щодо переваг дистанційного навчання в порівнянні з традиційним розійшлися. Зокрема, 22,6 % студентів назвали перевагою те, що вони мають змогу регулювати власний режим навантаження; 21,5 % опитаних наголосили на тому, що в результаті такого навчання розвивається особиста ініціатива студента; 20,4 % відзначили, що вони отримують додаткове навантаження в процесі самоосвіти; 19,4 % студентів стверджують, що переваги відсутні й необхідним є традиційне навчання.

У процесі визначення найбільш суттєвих переваг дистанційного навчання ми з'ясували, що до таких студенти відносять: можливість навчатися, перебуваючи вдома (60,2 %); можливість індивідуально визначати графік навчання (41,9 %); можливість виконувати завдання, коли завгодно (34,4 %); не знайшли переваг (32,3 %); можливість постійного контролю своїх знань (19,4 %).

Серед усіх засобів, які використовуються для організації дистанційного навчання, 48,4 % здобувачів освіти відмітили відеозв'язок (Zoom, Skype), віртуальні освітні середовища (Moodle, Google Classroom) – 22,6 %. На думку 4,3 % опитаних, ефективними є месенджери (Viber, Messenger, Telegram, WhatsApp). 24,7 % респондентів вважають, що засоби дистанційного навчання взагалі не є ефективними.

Під час дистанційного навчання студенти найчастіше зустрічалися з такими проблемами, як: необхідність велику частину часу проводити за комп'ютером (63,4 %), відсутність стабільного Інтернет-з'єднання (54,8 %), велике нагромадження завдань за усіма дисциплінами (53,8 %), відсутність матеріалів, за якими можна навчатися (38,7 %), відсутність достатніх пояснень із боку викладача (37,8 %), відсутність аргументованих оцінок (35,5 %), відсутність технічних засобів для відеозв'язку (22,6 %).

У процесі дистанційного навчання поточний контроль здійснювався здебільшого у формі тестування (45,2 %), усного опитування через відеозв'язок (32,3 %), виконання практичних та контрольних робіт (12,9 %).

Крім того, було з'ясовано, що в процесі виставлення оцінок за поточну успішність не виникало жодних проблем – так вважає 44,1 % респондентів. Проте значна частина студентів відзначила наявність таких проблем: викладач не повідомляє оцінки вчасно – 32,3 % опитаних; викладач ніяк не аргументує оцінки – 29 %; несправедливість у процесі виставлення оцінок – 28 %.

Серед недоліків дистанційного навчання студенти відзначили те, що дистанційне навчання не дає той рівень знань, який студент отримує в процесі традиційного навчання (29 %), необхідність багато часу проводити за комп'ютером для того, щоб опрацювати навчальний матеріал (21,5 %), навчальний матеріал неможливо зрозуміти в повній мірі, вивчаючи його самостійно (12,9 %), брак спілкування з однокурсниками (9,7 %), недостатній особистий контакт з викладачем (7,5 %).

Як показало опитування, більшість студентів задоволені організацією дистанційного навчання в академії – 43 %, вони оцінили його оцінкою 4 (за шкалою від 1 до 5); 33,3 % студентів поставили оцінку 3; 14 % опитаних дали оцінку 5; 6,5 % опитаних – 3; і 3,2 % оцінили в 1 бал.

На запитання "Чи змінилося Ваше навантаження з моменту впровадження дистанційного навчання?" 39,8 % респондентів відповіли, що не змінилося, 34,4 % відповіли, що їм стало важче навчатися, і 25,8 % студентів відзначили, що їм стало навчатися легше.

Загалом, 17,2 % студентів оцінили рівень забезпечення дистанційного навчання як високий; 37,6 % – достатній; 34,4 % – задовільний і 10,8 % – незадовільний.

Крім цього, студенти дали безліч своїх пропозицій та зауважень щодо організації та вдосконалення дистанційного навчання:

– наявність зворотного зв'язку з викладачами, чіткі критерії оцінювання робіт та проведення більшої кількості онлайн-занять у Zoom;

– вчасне виставлення оцінок викладачами та їх повідомлення студентам, аргументоване їх пояснення;

– необхідність робити аналіз помилок, які студенти допускають під час написання тестових завдань, виконання практичних і самостійних робіт;

– наявність високошвидкісного стабільного Інтернету у викладачів;

– можливість проведення індивідуальних занять зі студентами, які не зрозуміли матеріал під час навчального процесу, збільшення уваги з боку викладачів до студентів, які не розуміють ту чи іншу тему;

– наявність додаткових матеріалів для вивчення, дистанційний доступ до бібліотеки та централізоване проведення пар з використанням тільки однієї платформи;

– опанування віртуальних платформ медичного спрямування, які дозволяють навчатися "на препаратах" (наприклад, з анатомії, гістології, мікробіології), якими користуються західні ЗВО з метою підвищення рівня обізнаності студента.

До проблем можна віднести те, що деякі студенти не мають технічної можливості приєднатися до проведення онлайн-занять. Існують також зауваження, що з деяких дисциплін викладачі не дають матеріали, необхідні для вивчення, або ж цих матеріалів недостатньо для опанування конкретної теми. Також здобувачі

освіти розуміють, що найбільш серйозною проблемою дистанційного навчання є відсутність практичних навичок роботи, які є надзвичайно важливими для кожного майбутнього фахівця, а особливо тоді, коли ми говоримо про майбутніх медичних працівників.

Значна частина студентів говорить про те, що, класно-урочна система навчання для них є набагато кращою та ефективнішою, велика кількість респондентів зазначили, що чекають, коли закінчиться дистанційне навчання та вони повернуться до звичного для них традиційного навчання, яке ніяким чином неможливо замінити дистанційним. На думку студентів, традиційне навчання хоча і є більш складним, і вони мають більше навантаження, проте воно є більш ефективним, оскільки присутня практика спілкування з викладачем та одногрупниками. На їхню думку, жодні намагання покращити дистанційне навчання не зможуть довести його до рівня традиційного навчання. Покращити дистанційне навчання радикально неможливо – відзначають студенти. Можливо лише внеси деякі “косметичні” правки, але й вони не можуть нічого змінити. Головною проблемою дистанційного навчання вони вважають те, що більшість студентів просто перестали вчитися, оскільки здати теми можна, застосовуючи різноманітні “гаджети”, ресурси Інтернет. Таким чином, відбувається “освітня війна” між студентом та викладачем, і, на жаль, поле цієї битви знаходиться на території студента, тому йому досить легко “дати відсіч”. Використовуючи цю перевагу, студент зайвий раз не буде щось учити, бо розуміє, що всі переваги на його боці, тому так чи інакше він здасть предмет. Це і є великою проблемою, усунути яку неможливо в умовах дистанційного навчання. Доки студенти самі не захочуть навчатися, викладач нічого не зможе зробити.

Отже, ми бачимо, що самі ж студенти відзначають те, що вони не отримують належного рівня знань. Тому виникає питання – яких фахівців ми отримаємо через кілька років після дистанційного навчання? Чи зможемо ми довірити їм своє здоров’я та здоров’я своїх дітей і батьків?

Багато хто вважає, що “класична” очна форма навчання часто не виправдовує свого призначення. Знання, які отримує студент, часто є поверховими, а самі заняття непродуктивними. Крім того, навчальний процес продовжується досить довго, а виконання домашніх робіт оцінюється і перевіряється досить уніфіковано. У випадку ж дистанційного навчання існує можливість створити гнучку й індивідуальну програму для кожного здобувача освіти, що є неможливим у традиційній школі, на класних заняттях. Існує також думка, що під час дистанційної роботи зі здобувачами освіти вибудовується значно більш продуктивна комунікація: можливе проведення консультацій з усіх виникаючих питань, отримання допомоги в опрацюванні складної теми, додаткової інформації за вибраним напрямом. Проте на практиці все виявляється зовсім інакше.

Висновки. На нашу думку, традиційне навчання ніяким чином не можна замінити дистанційним. Тим паче, коли говориться про заклади медичної освіти, оскільки професія лікаря відноситься до типу “людина-людина”, тому головною метою дисциплін є оволодіння компетентностями безпосередньої роботи з пацієнтом. Але якщо виникає справді така необхідність, то до цього питання варто підходити досить виважено, щоб така форма організації навчального процесу приносила користь тому поколінню, яке навчається. З цією метою варто детально вивчити всі проблеми та недоліки, з якими педагоги стикаються у процесі організації дистанційного навчання, та зробити все можливе для того, щоб максимально їх усунути.

Використана література:

1. Кухаренко В. М., Бондаренко В. В. Екстрене дистанційне навчання в Україні : монографія ; за ред. В. М. Кухаренка, В. В. Бондаренка. Харків : Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. 409 с.
2. Положення про дистанційну форму навчання в Українській медичній стоматологічній академії. URL: :https://www.umsa.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/BqaCuR8HkKnudtJAUR4IWXfjOpvGajDNpXFxcLIi.pdf
3. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : Наказі Міністерства освіти і науки України від 25 квітня 2013 р. № 466. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13
4. Триндаде А. Р. Информационные и коммуникационные технологии и развитие человеческих ресурсов. *Дистанционное образование.* 2000. № 2. С. 5–9
5. Штихно Л. В. Дистанційне навчання як перспективний напрям розвитку сучасної освіти. *Молодий вчений.* 2016. № 6. С. 489–493.
6. B Collis I. Jung Uses of information and communication technologies in teacher education. In B. Robinson & C. Latchem (Eds.): Teacher education through open and distance learning. London : RoutledgeFalmer. P. 171–192.
7. Gill D., Whitehead C., Wondimagegn D. Challenges to medical education at a time of physical distancing. Volume 396. Issue 10244. 11–17 July 2020. P. 77–79.
8. Altinay F, Dagli G., Altinay Z. The Role of Information Technology in Becoming Learning Organization. Volume 102. 2016. P. 663–667.
9. Verhoevena C., Heerwegha D., De Wit K. Information and communication technologies in the life of university freshmen: An analysis of change, Volume 55, Issue 1 2010. P. 53–66.
10. Stephenson J., Ed. (2001). Learner-managed learning- an emerging pedagogy for online learning. Teaching andLearning Online: Pedagogies for New Technologies. London, Kogan Page.

References:

1. Kukharenko V.M., Bondarenko V.V. Ekstrene dystantsiine navchannia v Ukraini [Emergency distance learning in Ukraine]: Monohrafiia / Za red. V.M. Kukharenka, V.V. Bondarenka. Kharkiv : Vyd-vo KP “Miska drukarnia”, 2020. 409 s. [in Ukrainian]
2. Polozhennia pro dystantsiinu formu navchannia v Ukrainskii medychnii stomatolohichnii akademii [Regulations on distance learning at the Ukrainian Medical Dental Academy] URL:https://www.umsa.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/BqaCuR8HkKnudtJAUR4IWXfjOpvGajDNpXFxcLIi.pdf [in Ukrainian]

3. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dystantsiine navchannia : Nakazi Ministerstva osvity i nauky Ukrainy 25 kvitnia 2013 № 466. [On approval of the Regulation on distance learning: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 466. (2013, April 25)] URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13. [in Ukrainian]
4. Tryndade A. R. Informatsionnyie i kommunikatsionnyie tehnologii i razvitie chelovecheskih resursov [Information and Communication Technology and Human Resource Development]: Dystantsyonnoe obrazovanye. 2000. № 2. S. 5-9 [in Russian]
5. Shtykhno L.V. Dystantsiine navchannia yak perspektyvnyi napriam rozvytku suchasnoi osvity [Distance learning as a promising area of modern education]: Molodyi vchenyi. 2016. № 6. S. 489-493. [in Ukrainian]
6. B Collis, I. Jung Uses of information and communication technologies in teacher education. In B. Robinson & C. Latchem (Eds.): Teacher education through open and distance learning, London: RoutledgeFalmer. P. 171-192.
7. D. Gill, C. Whitehead, D. Wondimagegn Challenges to medical education at a time of physical distancing. Volume 396. Issue 10244. 11–17 July 2020. P. 77-79
8. F. Altinay, G. Dagli, Z. Altinay The Role of Information Technology in Becoming Learning Organization. Volume 102. 2016. P. 663-667
9. Jef C. Verhoevena, D. Heerwegha, K. De Wit. Information and communication technologies in the life of university freshmen: An analysis of change, Volume 55, Issue 1 2010. P. 53-66
10. Stephenson, J., Ed. (2001). Learner-managed learning- an emerging pedagogy for online learning. Teaching and Learning Online: Pedagogies for New Technologies. London, Kogan Page

Saienko M. S., Lobach N. V., Isychko L. V. Problems of implementation of distance education in higher medical education institutions under quarantine

The introduction of quarantine in connection with the spread of the Covid-19 virus led to the transition of all educational institutions to distance learning within a short time. An extremely important problem has arisen, how to organize the educational process? Then teachers were forced to tune in to a new type of work for them and quickly organize the entire learning process in a distance form. But the readiness of educational institutions and teachers for implementation was different, technical problems arose – both for teachers and students, there was no adapted educational material that could be used remotely. It means that all the participants in the educational process were unready for the new form of work. The article reveals the concept of "distance learning". It is determined that the elements of distance learning were used in the second half of the twentieth century and it is understood as a set of modern technologies that provide educational communication between a teacher and a student in an interactive mode. It is noted that Google applications and various educational platforms are used to make organization of distance learning better quality. Viber, Teltgram, etc. are mobile applications to create online communication with students. An important component of distance learning, which made it possible to bring the distance format closer to full-time and implement feedback with students and "live" interactive communication are Zoom, Google Meet, Microsoft Teams. During quarantine were conducted several surveys order to determine the problems and personal attitude of applicants to higher education on distance learning. It is determined that there are many problems, more precisely organizational, methodological and technical, which require solution. It is important that not only teachers but also the students themselves speak of a large number of disadvantages of such training.

Key words: *distance education, future doctors, material and technical support, information and communication technologies.*